

“La ciència interessa a la gent”

Vladimir de Semir és el creador del suplement de ciència i tecnologia de *La Vanguardia* i president de l'Associació Catalana de Periodisme Científic. En aquesta entrevista reflexiona sobre el paper dels mitjans de comunicació en la informació científica.

■ *Com s'ha produït, a La Vanguardia, l'evolució de quatre pàgines de ciència a un suplement de setze pàgines a color?*

—El primer suplement estructural va nàixer el 10 d'octubre del 1982, a *La Vanguardia*, el primer diari del nostre país —si més no, dels que es publiquen ara—, que ha tingut una secció de ciència i que ja tenia una tradició de més de 25 anys amb la pàgina de medicina de Lluís Dauff. Es va demostrar que hi havia un interès del públic i, sobretot, des del principi —i aquesta filosofia continua ara— el món de la ciència, força reacció al contacte amb els mitjans de comunicació, hi va començar a escriure, a ser el protagonista d'aquestes pàgines. Els altres diaris van agafar la torxa i avui tots els diaris importants tenen aquest suplement. I amb el nou canvi a *La Vanguardia* l'aposta va ser fer un suplement com aquest del disabte, més el suplement de salut dels dimecres. I les vendes s'han disparat. Això vol dir que hem sintonitzat, una vegada més, amb el públic.

—*¿És un cas únic en el món?*

—Com a suplement a color, separat i de 16 pàgines, sí. Joan Oró em va dir fa poc que no coneixia cap diari en el món que dedicés un espai així a la ciència i tot allò que l'envolta.

—*¿El mot ciència fa por perquè s'equipara a complexitat?*

—Fa por perquè els científics tenen un llenguatge propi i s'entenen entre ells. L'èxit d'aquest suplement és que hem sabut trencar aquest llenguatge

ge i adaptar el nivell a la gent. No oblidem que la ciència és part de la cultura i forma part del llenguatge del carrer. Potser la gent no sap exactament què és l'ADN, però sí que sap que és una cosa bàsica per a la vida. I els científics s'adonen que la seva feina té una sintonia social.

—*Els mitjans de comunicació, ¿preparen l'individu per al ràpid canvi tecnològic?*

—Això no hauria de correspondre totalment als mitjans, sinó més a l'escola. Els nens haurien de veure que les matemàtiques o la física són una part de la cultura. Nosaltres no hem de tenir la responsabilitat única.

—*¿Per què la ciència crida l'atenció del públic?*

—Els editors dels diaris nord-americans, en la reunió de l'any passat, van arribar a la conclusió que cal donar a la gent la informació que vol, no la que els editors creguin que la gent vol. Dels sondejos que han fet s'ha arribat a una conclusió que sembla òbvia, però que no sempre es té present: la gent vol saber sobre allò que l'afecta. A la gent li interessa molt la *perestroika* o el mur de Berlín. Però sobretot vol saber coses que l'afecten directament: coses sobre l'oci, la salut, l'economia familiar, el medi ambient i la ciència, amb tot allò que l'envolta. El 83% dels enquestats per l'*USA Today* diu que una de les seves prioritats és la informació sobre el medi ambient. I medi ambient, indústria, tecnologia i ciència estan molt lligats. En els nostres mitjans de comunicació hi ha una prevalença massa gran de política i temes literaris, que també

hi han de ser, però compensats.

—*¿Tenen també responsabilitat en la imatge de la ciència?*

—Tenim una tendència, de vegades, a frivoltzar o a sensacionalitzar els temes. I això potser és un error. Perquè el lector pot ser inculte, però no beneït. Sap quan li dones una informació ben contrastada. Les veritats absolutes no existeixen i tot s'ha de relativitzar. Cal saber trobar el punt de rigor i seriositat.

—*¿Una formació científica pot arribar a ser perillosa?*

—Evidentment. Hi ha diaris —no vull dir noms— que han comès errors greus, amb la qual cosa perden la seva credibilitat. Encara que sigui contradictori que un periodista digui això, crec que en els temes científics i tecnològics, però sobretot en els temes mèdics, és millor esperar 24 hores i donar la informació contrastada que no buscar el gran titular. Tots voldríem dir que s'ha trobat la vacuna contra la sida. Però no podem titular, com va fer un gran diari espanyol, "El 90% dels càncers són curables", per la mala interpretació d'unes declaracions. Això és jugar amb les esperances de molta gent. Hem de lluitar contra aquesta tendència periodística i, sobretot, assessorar-nos correctament.

—*¿Qui ha de fer la informació: periodistes o científics?*

—Aquest és el gran tema. Crec que l'exemple el tenim en la informació econòmica, a la qual hi ha hagut una simbiosi entre periodistes i economistes. I també tenim l'exemple de la premsa anglosa-

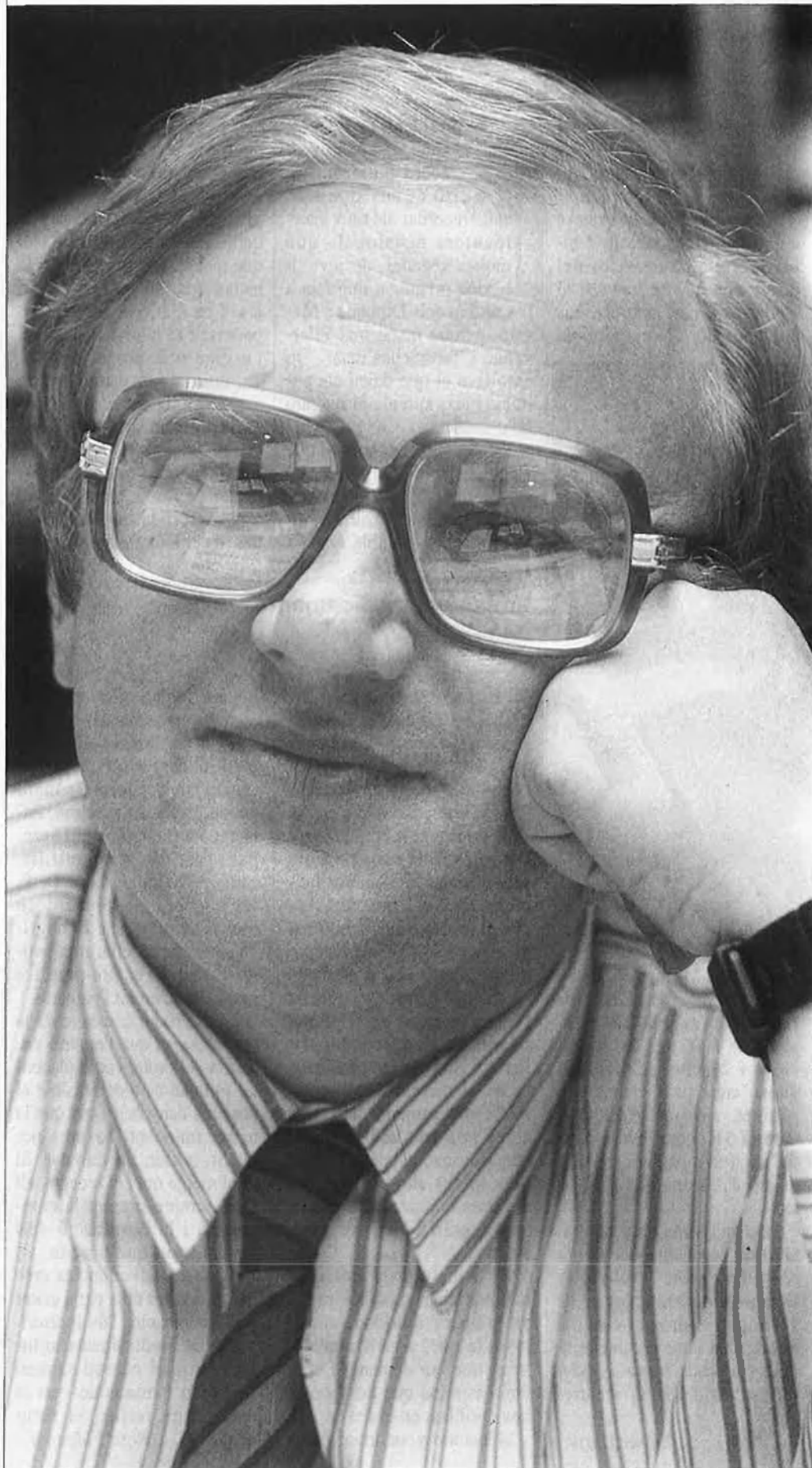
xona, on treballen en equip periodistes, científics, comitès assessors. Aquí som més individualistes. A poc a poc hem d'aprendre a treballar en equip i signar els articles, com es fa en el *Newsweek* o en el *Time*, periodistes i científics conjuntament, ja que és el resultat d'un treball d'equip. Però això també ho han de tenir en compte els editors i els directors, perquè és costós. S'hi ha d'invertir més, perquè està en joc la credibilitat de la informació.

—*La Fundació Dr. Antoni Esteve organitza un simposi a finals de maig. ¿Quin és el seu objectiu?*

—El simposi del 30 de maig, organitzat per la Fundació Esteve amb l'assessorament de l'equip de Ciència de *La Vanguardia*, és una primera reflexió sobre tot això que estem dient. Fem venir experts de la comunicació científica, com Pierre Fayard i Dorothy Nelkin, junt amb representants de *La Stampa* o *Le Monde* i periodistes i científics de l'estat espanyol, per debatre aquests temes. És una reflexió seriosa sobre aquest nou tipus d'informació que està apareixent en els mitjans de comunicació.

—*¿Té algun significat especial fer-ho a Barcelona?*

—Barcelona està de moda. La gent hi vol venir i de pas va a veure Gaudí. La Fundació Esteve està a Barcelona i *La Vanguardia* també, així com altres diaris amb secció de ciència. La revista *Ciència* torna a aparèixer. Però també hi ha previstes reunions a altres llocs. A València se celebrarà un simposi iberoamericà a la tardor. Fa poc es va celebrar el congrés de pe-

riodistes científics espanyols a Madrid i una reunió a Lió.

—*Recentment es va crear l'Associació Catalana de Periodisme Científic. ¿Quins són els seus objectius?*

—És anar més enllà d'un simple simposi. Vol ser una organització que agrupi tots aquells que tinguin a veure amb la comunicació científica, siguin o no periodistes o científics. És una associació molt àmplia, perquè vol fer una reflexió constant sobre el periodisme científic. Precisament perquè toca molt allò que afecta la gent, com hem dit abans. Creiem que ha de ser constant la millora de les nostres fonts, la formació. Les facultats han de prendre's seriosament aquesta branca del periodisme, que es tracta tímidament. Les indústries han de veure que comunicar és vital per a elles. L'Associació vol ser un fòrum de reflexió constant. Tothom que hi vulgui ser, hi pot ser, tothom que tingui a veure amb la nostra llengua, tothom que se senti vinculat amb nosaltres.

—*El nom dels Premis Nobel de Literatura són recordats per la gent, però els de Medicina, Física o Química, no tant. ¿Canviarà això algun dia?*

—Hem de lluitar per això. Pensem que la informació científica organitzada és una cosa nova en els mitjans de comunicació. Tenim una tradició amb noms com Comas i Solà, Masriera, Daufí, la revista *Ciència*. Però això comença a tenir un pes específic. Pensem que en la recent enquesta de la Conselleria de Cultura, es va veure que més del 50% de la gent no sap donar ni un nom de científic, però més del 50% tampoc no ha llegit cap llibre, científic o no, en els darrers tres mesos. La incultura científica és potser més greu, però és només una part de la incultura general que arrosseguem.

Josep Roura